

UPPTÄCK NATUREN I STOCKHOLMS LÄN!

6 JANUARI – 29 MARS 2020

www.utinaturen.nu

MÅNDAG 6 JANUARI ● **Trekanten på trettondagen**

Vi startar traditionsenligt årets naturguidningar med en promenad runt denna lilla sjö med sin fascinerande historia. Här i Gröndal växte nämligen Stockholms tidiga industri fram med en tät arbetarstadsdel av vilket nu bara syns lite rester.

Sjön kantas på ena sidan av gräsytor, hasseldungar samt en och annan ek, på andra sidan av en förkastningsbrant med tall- och lövskog. Och runt hela sjön växer alar och pilar.

Eva Lindberg tar dig runt och ger tillfälle till fördjupad kunskap om vattnets kvalitet, om träden på vintern och om alla fåglarna. Samling kl 12:30 vid tvärbansstation Trekanten.

Ca 2,5 km, 2-2½ timmar

SÖNDAG 12 JANUARI ● **Natur på vintern mitt i stan**

Från Kungsträdgården via fågelmatning vid Strömmen bort till Skeppsholmen går denna stadsnaturvandring med Peder Curman.

Varför stred man om almarna? Varför matar vi så gärna fåglar? Varför flyttar vilda djur in till stan? Varför kungsträdgård och vad är en Nationalstadspark? Det och annat man kan undra över passar vi på att ta upp på årets första söndagstur.

Samling kl 11:00 vid almarna.
Ca 1½-2 timmar

SÖNDAG 19 JANUARI ◆ **I Bolinders skog**

En vintertur tillsammans med Helena Klangemo i norra delen av Görvälns naturreservat.

Vandra i skogsmarkerna och spana efter meståg, gå längs sjöstranden, upplev Mälaren och följ grusvägen i det gamla kulturlandskapet. Ligger snön så kan det också avslöjas var haren har sin gång.

Samling kl 11:00 vid utgången från Kallhälls pendeltågstation.
Ca 3 km, 3 timmar

SÖNDAG 26 JANUARI ◆◆ **Nyfors och strömstaren**

Dags igen att uppleva den lilla vinterbadaren. Svart med vit fläck på bröstet tillbringar strömstaren de ljusa timmarna på dagen med att upprepat dyka i iskallt forsande vatten. Varför? Och var är den på sommaren?

Bosse Ljungberg berättar om fåglarna och vintern, Tyresta och skogen.

Samling kl 10:30 busshållplats Nyfors (buss 873 går kl 10:05* från Gullmarsplan, läge M).

Ca 7 km, 4 timmar

31 JANUARI kl 00:00

--- 3 FEBRUARI, kl 23:59

Vinterfåglar Inpå Knuten

Så var det dags igen för den årliga fågelräkningen vid fågelbord runt om i hela Sverige. Har du ett fågelbord i din närhet så passa på att delta, se vidare Sveriges Ornitologiska Förening www.birdlife.se

National
stads
park
Vi är en
del av Kungliga
nationalstadsparken

SÖNDAG 2 FEBRUARI ◆ **Lötsjön – Råstasjön**

Somliga fåglar tar sig över Sahara på vintern. Andra nöjer sig med att flytta från Södra Djurgården till Solna. Så varför stannar vissa fåglar över vintern, varför flyttar andra och vad har Råstasjön som inte Isbladskärret har?

Anders Tranberg leder turen runt dessa pärlor till fågelsjöar - där vi får se gråhäger, änder, gäss och kanske också vattenrall. Samling kl 10:00 utanför T-banestation Hallonbergen, avslut vid T-banestation Näckrosen

Ca 4 km, 2½-3 timmar

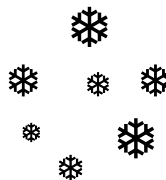
SÖNDAG 9 FEBRUARI ◆ **Grodhägning på Södra Djurgården**

Hur klarar sig djur och växter igenom den iskalla årstiden? Isbladskärrets grodor har försvunnit och vart tog hägrarna vägen?

En söndagstur i raskt tempo med naturen-på-vintern-tema, från Isbladskärret till Djurgårdsbron, i sällskap med Anna Petri. Samling kl 11:00 vid fd busshållplats Isbladskärret (buss 69) nås via promenad från busshållplats Thielska galleriet (buss 67) avslut vid Djurgårdsbron.

Ca 5 km, 2½ timmar

National
stads
park
Vi är en
del av Kungliga
nationalstadsparken

SÖNDAG 16 FEBRUARI ◆ **Vinterfåglar vid Tyresö slottspark**

Följ med Malin Löfgren till Tyresö slottspark och lär dig mer om fåglarna på vintern. Vilka stannar, vilka passerar, vilka flyttar och hur är läget just i år?

Vi vandrar längs Follbrinksströmmen, där strömstaren ofta håller vinterrevir, och vidare ut till havet. Har vi tur får vi möta skäggmesarna i vassarna på Notholmen.

Samling kl 10:00 busshållplats Tyresö kyrka (buss 875* från Gullmarsplan kl 9:20).

Ca 3 km, 3 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆◆ mer krävande tur

Storstockholms naturguider

www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Att delta kostar (om inte annat anges) 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt. Swishkonto: 123 115 22 22

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm).

Vandringarna genomförs i alla väder, ingen föräranmälan behövs.

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar

*) Kan ändras. Kontrollera tiden med SLs trafikinformation: <http://sl.se/>

Kontaktperson:
Maria Bergström
070-638 0712
mejl: maria.bergstrom@naturskyddsforeningen.se

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Haninge kommun, Tyresta nationalpark, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Studieförbundet..

Studie
främjandet

Länsstyrelsen
Stockholm

Fler tips och aktuell information på:

www.utinaturen.nu

Foto: Maria Bergström

Uppliv Stockholmsnaturen med Storstockholms naturguider

6 JANUARI – 29 MARS 2020

SÖNDAG 23 FEBRUARI ● Nackareservaten

En vandring med Helena Klangemo på plogad väg genom skog och öppet landskap via Söderbysjön från en T-banestation till en annan.

Varför heter platserna som de gör? Hur har det smått dramatiska landskapet kring sjön uppstått? Vad är ett meståg och går det att skilja olika lövträd från varandra på vintern?

Samling kl 13:00 vid Bagarmossens T-banestation. Avslut vid T-banestation Björkhamnen.
Ca 3 km, 3 timmar

SPORTTLOV

ONSDAG 26 FEBRUARI ◆ Låt dina nattugglor möta riktiga uvar

Vårvintertid är ugglelyssningstid. Ronny Fors leder denna tur ut i Nationalstadsparken på spaning efter berguv och kattuggla.

Klä dig varmt! Ta med varm dryck i termos och ha bra (varmt) på fötterna.

Samling kl 17:00 vid Ropstens T-bana utgång Hjorthagen, avslut vid busshpl Storängskroken.
Ca 3-4 km, 2-2½ timmar

SÖNDAG 1 MARS ◆ Universitetsugglor?

På Norra Djurgården kan det också finnas nattfåglar. Följ med Ronny Fors ut förbi Stora Skuggan och upplev vårvinternatt och kanske också en riktig stjärnhimmel.

Klä dig varmt! Ta med varm dryck i termos och ha bra (varmt) på fötterna.

Samling kl 18:00 Universitets T-bana
Ca 3-4 km, 2 timmar

SÖNDAG 8 MARS ◆ Vårvinter i Fagersjö skog

Uppliv en speciell skog med riktigt gamla, stora, träd och varierande naturtyper.

Anders Tranberg tar dig runt och berättar om skogen, fåglarna, naturen och en del kulturhistoria.
Samling kl 11:00 utanför Hökarängens T-bana, södra uppgången (inte mot Örbyleden)
Ca 2,5 km, 2 timmar

SÖNDAG 15 MARS ◆ Judarn - istid och klimat

Redan innan Gerhard de Geer presenterat sina teorier om istidens förlopp hade Svante Arrhenius förklarat koldioxidens betydelse för att vi överhuvudtaget kunde leva på planeten jorden.

Margareta Lysell guidar med klimatkoppling och istidsperspektiv i detta område med sina riksintressanta moränryggar.
Samling kl 13:00 vid Åkeshovs slott (T-bana Åkeshov).
Ca 5 km, 3 timmar

SÖNDAG 22 MARS ● Knoppar och träd i Eskilsparken i Handen

Träd har i alla tider varit viktiga för människor, både praktiskt och som föremål för andlig dyrkan.

Följ med Lisa Lundin på en tur i Eskilsparken, mitt i Handens tätort. Lär dig känna igen träden på vintern innan löven slagit ut, lär dig baka barkbröd och lyssna till historier och myter om de olika träden i parken.

Samling kl 11:00 på P-platsen vid Eskilsvägen, ovanför Eskilsparken (ca 400 m öster om Handens pendeltågsstation).
Ca 1½ timme Ingen avgift

LÖRDAGEN 28 MARS Earth Hour!

Släck – och höj din röst för planeten!

2007 grundade WWF en enkel symbolhandling för klimatet. Ett initiativ som innebar att alla lampor släcks under en timme, den sista lördagen i mars: Earth Hour.

I dag är det världens största klimatmanifestation med miljontals deltagare över hela jorden. Den symboliska nedsläckningen i stad efter stad, hus efter hus, rum efter rum kvarstår, men Earth Hour har blivit mycket mer än så...

Var med och släck för klimatet klockan 20:30-21:30.

www.wwf.se/earth-hour/

SÖNDAG 29 MARS ◆ Vårvintertur i Tyresta

Beroende på underlag och väderlek tar vi en tur i landskapet runt Tyresta by tillsammans med Peder Curman. Vi njuter av snön (förhoppningsvis), hagmarkerna, och träden.

Kanske de allra tidigaste vårtecknen kan anas, och kanske har grönfink och gulsparrv börjat sjunga inför häckningssäsongen.
Samling kl. 13:00 vid naturum Nationalparkernas hus, Tyresta by (buss 807* från Gullmarsplan läge T kl 11:53, byte till 807 i Brandbergens centrum)
Ca 3 km, 2 timmar

- lättgången tur i lugnt tempo
- ◆ terränggående, snabbare tur
- ◆ mer krävande tur

Vi är en del av Kungliga nationalstadsparken

Att delta kostar (om inte annat angetts) 100 kr, medlem i Naturskyddsföreningen 80 kr, under 18 år fritt. Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar.

Våra guider är universitetsutbildade biogeovetare, biologer eller motsvarande, och auktoriserade av Stockholm Visitors Board (Visit Stockholm), någon gång tar vi också in duktiga gästguider.

* Kan ändras, kontrollera tiden med SLS trafikinformation: <http://sl.se/>

Nu aktuella guidningar genomförs i samarbete med Haninge kommun, Tyresta nationalpark, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Studieförbundet.

Länsstyrelsen Stockholm

Storstockholms naturguider
www.utinaturen.nu

Naturskyddsföreningen Stockholms län

KONTAKTPERSON
Maria Bergström
070-638 0712

Foto: Maria Bergström

www.utinaturen.nu